NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NIILO JÄÄSKINEN
prednesené 7. júla 2011 [1]

I — Úvod

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Hof van Cassatie (Belgicko) sa týka výkladu nariadenia Rady (ES) č. 2100/94 z 27. júla 1994 o právach spoločenstva k odrodám rastlín [2], zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 873/2004 z 29. apríla 2004 [3].

2. V tejto veci bol Súdny dvor vyzvaný, aby sa vyjadril k osobitným otázkam, ktoré vyplývajú zo systému ochrany práv Spoločenstva k odrodám rastlín vo všeobecnejšom kontexte duševného vlastníctva, najmä pokiaľ ide o rozdiely existujúce medzi rôznymi systémami ochrany práv, ktoré uvedené nariadenie stanovuje jednak pre množiteľský materiál (v tomto prípade jablone Nicoter) a jednak pre zberový materiál (v tomto prípade jablká Kanzi).

3. Súdny dvor má odpovedať na otázku, či sa majiteľ práv Spoločenstva k odrodám rastlín môže domáhať svojho výlučného práva v súlade s nariadením č. 2100/94 s cieľom podať žalobu pre porušenie práv smerujúcu proti tretím osobám alebo naopak, či je potrebné považovať jeho práva za vyčerpané v prípade, že osoba oprávnená z licencie predala tretím osobám materiál odrody, ktorý je predmetom ochrany práv Spoločenstva, bez toho, aby im uložila obmedzenia, ktoré im mali byť uložené v súlade s licenčnou zmluvou uzatvorenou medzi osobou oprávnenou z licencie a majiteľom práv Spoločenstva k odrodám rastlín.

II — Právny rámec

A — *Dohovor UPOV z roku 1991*

4. Na medzinárodnej úrovni je ochrana práv k odrodám rastlín upravená v dohovore podpísanom 2. decembra 1961 a revidovanom v roku 1991 (ďalej len „dohovor UPOV z roku 1991“). Európske spoločenstvo pristúpilo

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Ú. v. ES L 227, s. 1; Mim. vyd. 03/016, s. 390; korigendum Ú. v. ES L 111, s. 31.

3 — Ú. v. EÚ L 162, s. 38; Mim. vyd. 03/045, s. 178; ďalej len „nariadenie č. 2100/94“.

k tomuto dohovoru v roku 2005.[4] Právna úprava Spoločenstva je výrazne inšpirovaná ustanoveniami tohto dohovoru.

B — *Nariadenie č. 2100/94*

5. Štrnáste odôvodnenie nariadenia č. 2100/94 znie:

„keďže nakoľko účinok práv spoločenstva k odrodám rastlín by mal byť v celom spoločenstve jednotný, musia sa precízne vymedziť obchodné transakcie podliehajúce súhlasu majiteľa; keďže rozsah ochrany by sa v porovnaní s národnými systémami mal rozšíriť na niektoré druhy materiálov z príslušných odrôd, prihliadajúc tak na obchod cez krajiny mimo spoločenstva a neposkytujúce ochranu; keďže však zavedenie zásady vyčerpania práv musí zabezpečovať, aby ochrana nebola nadbytočná [nadmerná – *neoficiálny preklad*]“.

6. Podľa článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2100/94:

„Nárok na práva spoločenstva k odrodám rastlín má osoba, ktorá odrodu vyšľachtila alebo objavila a vyvinula, alebo jej právny nástupca. Táto osoba aj jej právny nástupca sa ďalej spoločne nazývajú iba ‚šľachtiteľ‘.“

7. Podľa článku 13 ods. 1 až 3 uvedeného nariadenia:

„1. Vlastníctvo práv spoločenstva k odrodám má za účinok, že majiteľ alebo majitelia práva spoločenstva k odrodám, ďalej nazývaní iba ‚majitelia‘, majú nárok na vykonávanie činností stanovených v odseku 2.

2. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článkov 15 a 16, si nasledujúce činnosti, týkajúce sa množiteľského materiálu odrôd alebo zozberaného [zberového – *neoficiálny preklad*] materiálu chránenej odrody, ďalej spoločne nazývané iba ‚materiál‘, vyžadujú povolenie majiteľa:

a) výroba alebo reprodukcia (množenie);

b) udržiavanie stavu s cieľom rozmnožovania (pestovania);

c) ponuka na predaj;

d) predaj alebo iná podoba odbytu;

e) vývoz zo spoločenstva;

4 — Pozri rozhodnutie Rady 2005/523/ES z 30. mája 2005, ktorým sa schvaľuje pristúpenie Európskeho spoločenstva k Medzinárodnému dohovoru o ochrane nových odrôd rastlín v znení revidovanom v Ženeve 19. marca 1991 (Ú. v. EÚ L 192, s. 63).

f) dovoz do spoločenstva;

g) skladovanie na ktorýkoľvek z účelov uvedených v bodoch a) až f).

Vydanie povolenia majiteľa môže podliehať podmienkam a obmedzeniam ním určeným.

3. Ustanovenia odseku 2 sa vzťahujú na zozberaný [zberový – *neoficiálny preklad*] materiál, iba ak tento bol získaný nepovoleným použitím množiteľského materiálu odrody chránenej odrody a pokiaľ majiteľ nemal primeranú možnosť vykonávať svoje právo vzhľadom na daný množiteľský materiál odrody."

8. Článok 16 nariadenia č. 2100/94, nazvaný „Zánik práv spoločenstva k odrodám rastlín [Vyčerpanie práv Spoločenstva k odrodám rastlín – *neoficiálny preklad*]", stanovuje:

„Právo spoločenstva k odrodám rastlín sa nevzťahuje na činnosti týkajúce sa akéhokoľvek materiálu chránenej odrody alebo odrody upravenej ustanoveniami článku 13 (5), ktorý bol v ľubovoľnej časti spoločenstva majiteľom alebo so súhlasom majiteľa poskytnutý iným osobám, alebo materiálu odvodeného od takéhoto materiálu s výnimkou prípadov, keď je súčasťou takýchto aktov:

a) ďalšie rozmnožovanie príslušnej odrody, okrem prípadov, keď takéto rozmnožovanie bolo zamýšľané už v čase poskytnutia materiálu,

alebo

b) vývoz množiteľského materiálu odrody do tretej krajiny, ktorá nechráni odrody rodu alebo druhu, do ktorého príslušná odroda patrí, okrem prípadov, keď sú materiály vyvážané s cieľom konečnej spotreby."

9. Podľa článku 27, nazvaného „Licencia", uvedeného nariadenia:

„1. Práva spoločenstva k odrodám rastlín môžu čiastočne alebo úplne predstavovať predmet licencie. Licencia môže byť výhradná alebo nevýhradná.

2. Majiteľ môže uplatniť práva, ktoré mu boli delegované právom spoločenstva k odrodám rastlín, proti osobe uplatňujúcej licenciu, ak táto poruší akúkoľvek z podmienok alebo obmedzení spojených s jeho licenciou podľa odseku 1."

10. Článok 94 nariadenia č. 2100/94, nazvaný „Porušovanie práv", znie:

„1. Majiteľ môže zažalovať kohokoľvek, kto:

a) v súvislosti s odrodou, pre ktorú bolo udelené právo spoločenstva k odrodám rastlín, vykoná bez oprávnenia niektorú z činností uvedených v článku 13 (2), alebo

...

s cieľom dosiahnutia zákazu takéhoto porušovania jeho práv, zaplatenia primeraného odškodnenia alebo oboch možností súčasne.

2. Ktokoľvek, kto takto konal, či už úmyselne alebo z nedbanlivosti, je taktiež zodpovedný za náhradu akýchkoľvek ďalších škôd, ktoré boli majiteľovi spôsobené takýmto konaním. V prípade nevedomej nedbanlivosti možno nárok na náhradu škôd znížiť tak, aby zodpovedal takejto nevedomej nedbanlivosti, avšak nikdy nie tak, aby náhrada škôd bola nižšia než výhoda, ktorú spôsobením škôd získala osoba, ktorá práva majiteľa porušila."

11. Článok 104 nariadenia č. 2100/94, nazvaný „Oprávnenie podávať žaloby pre porušenie práv", znie:

„1. Žaloby pre porušenie práv môže podať majiteľ. Osoby vlastniace licenciu môžu podávať takéto žaloby, pokiaľ to, v prípade výhradnej licencie, výslovne nevylučuje dohoda s majiteľom alebo úrad podľa článkov 29 alebo 100 (2).

2. Akákoľvek osoba vlastniaca licenciu má s cieľom dosiahnutia odškodnenia za škody jej spôsobené právo zasahovať do konania týkajúceho sa žaloby pre porušenia práv, ktorú vzniesol majiteľ."

III — Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

12. Skutkové okolnosti sporu vo veci samej medzi spoločnosťou Greenstar-Kanzi Europe NV (ďalej len „GKE") na jednej strane a J. Hustinom a J. Goossensom na druhej strane, o ktorom rozhoduje belgický Hof van Cassatie, môžu byť zhrnuté takto. [5]

A — *Nicolaï NV a Better3fruit NV*

13. Začnem vymedzením postavenia oboch spoločností, ktoré nie sú účastníkmi konania vo veci samej.

14. Spoločnosť Nicolaï NV (ďalej len „Nicolaï") je šľachtiteľom novej odrody jabloní, a to Nicoter. Jedine z tejto odrody môžu pochádzať jablká, ktoré sú uvádzané na trh pod ochrannou známkou Kanzi, a to za predpokladu, že spĺňajú určité požiadavky kvality. [6] S cieľom zabrániť zníženiu kvality odrody a ochrannej známky bol zavedený systém

5 — Je potrebné uviesť, že z opisu skutkových okolností vyplývajú niektoré problémy: účastníci konania vo veci samej sa nezhodli vo viacerých skutkových a právnych otázkach; ide o konanie o nariadení predbežného opatrenia a osoba oprávnená z licencie (spoločnosť Nicolaï NV) nie je účastníkom konania vo veci samej.

6 — V roku 2009 bolo v Európe 3 156 000 jabloní odrody Nicoter, ktorých úroda predstavovala 25 000 ton jabĺk. Približne tri štvrtiny týchto jabĺk vyhovelo požiadavkám kvality, ktoré vyžadovala ochranná známka Kanzi. Pozri *European Fruit Magazine*. 2009, č. 12, s. 6 (pozri internetovú stránku www.fruitmagazine.eu).

zodpovedajúci selektívnej distribučnej sieti, obsahujúci zoznam špecifikácií, ktoré zahŕňajú obmedzenia týkajúce sa pestovania stromu, ako aj pestovania, konzervovania, triedenia plodov a ich uvádzania na trh.

15. Prihláška týkajúca sa odrody jabloní Nicoter podaná 27. apríla 2001 spoločnosťou Nicolaï bola uverejnená 15. júna 2001 v *Úradnom vestníku Úradu Spoločenstva pre odrody rastlín*.

16. Dňa 3. septembra 2002 poskytla spoločnosť Nicolaï spoločnosti Better3fruit NV (ďalej len „Better3fruit“) práva k odrodám rastlín vyplývajúce z tejto prihlášky.

17. Spoločnosť Better3fruit sa následne stala majiteľkou práv Spoločenstva k odrodám rastlín, ktoré boli udelené v súvislosti so stromami odrody Nicoter.

18. Spoločnosť Better3fruit je takisto majiteľkou ochrannej známky jabĺk Kanzi.

19. V roku 2003 spoločnosti Better3fruit a Nicolaï uzatvorili licenčnú zmluvu (ďalej len „licenčná zmluva“) [7], na základe ktorej spoločnosť Nicolaï získala výhradné právo na pestovanie jabloní odrody Nicoter a ich uvádzanie na trh.

20. V licenčnej zmluve bolo stanovené, že spoločnosť Nicolaï „… neposkytne alebo nepredá produkt, ktorý je predmetom licencie, ak príslušný zmluvný partner predtým nepodpísal licenčnú zmluvu na pestovanie uvedenú v prílohe 6 (v prípade zmluvného partnera, ktorý je pestovateľom) alebo licenčnú zmluvu na uvádzanie na trh uvedenú v prílohe 7 (v prípade zmluvného partnera, ktorý je obchodným partnerom)“.

21. Platnosť licenčnej zmluvy z roku 2003 uzatvorenej medzi spoločnosťami Better3fruit a Nicolaï sa skončila 20. januára 2005.

B — *Spor vo veci samej medzi spoločnosťou GKE a J. Hustinom a J. Goossensom*

22. K dátumu, ktorý je medzi účastníkmi konania vo veci samej sporný, spoločnosť GKE získala v súvislosti s jabloňami Nicoter výhradnú licenciu na práva k odrodám rastlín. Spoločnosť GKE sa tak namiesto spoločnosti Nicolaï stala osobou oprávnenou z licencie. [8]

23. Dňa 24. decembra 2004 spoločnosť Nicolaï predala J. Hustinovi 7 000 jabloní odrody Nicoter. V rámci tohto obchodu sa J. Hustin nezaviazal dodržiavať žiadne z osobitných

7 — Na licenčnej zmluve nie je uvedený dátum.

8 — Dokument, ktorý je základom práv spoločnosti GKE, nebol doložený do spisu vo veci. Zdá sa, že ide o licenčnú zmluvu uzatvorenú medzi spoločnosťou GKE a spoločnosťou s názvom „EFC BVBA“, ktorá uzatvorila licenčnú zmluvu so spoločnosťou Better3fruit, ktorá je majiteľkou práv Spoločenstva.

ustanovení týkajúcich sa pestovania jabĺk Kanzi a predaja úrody.

24. Dňa 4. decembra 2007 bolo zistené, že J. Goossens predával jablká označené ochrannou známkou Kanzi. Ukázalo sa, že tieto jablká mu dodal J. Hustin.

25. Spoločnosť GKE podala proti J. Hustinovi a J. Goossensovi žalobu. Dňa 29. januára 2008 predseda Rechtbank van koophandel te Antwerpen v konaní o nariadení predbežného opatrenia rozhodol, že tak J. Hustin, ako aj J. Goossens porušili právo spoločnosti GKE k odrodám rastlín. Jo Goossens sa tiež dopustil porušenia práva k ochrannej známke Kanzi.

26. Hof van beroep te Antwerpen zmenil toto rozhodnutie rozsudkom z 24. apríla 2008. Uvedený súd rozhodol, že J. Hustin a J. Goossens sa nedopustili porušenia práv spoločnosti GKE k odrodám rastlín a nedopustili sa ani porušenia jej práv vyplývajúcich z ochrannej známky, keďže obmedzenia stanovené v licenčnej zmluve neboli voči J. Hustinovi a J. Goossensovi uplatniteľné.

27. Spoločnosť GKE podala proti tomuto rozsudku na Hof van beroep te Antwerpen kasačný opravný prostriedok. Keďže Hof van Cassatie mal pochybnosti o rozsahu pravidla vyčerpania práv tak, ako sa uvádza v článku 16 nariadenia č. 2100/94, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto dve prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 94 nariadenia [č. 2100/94]... v spojení s článkom 11 ods. 1, článkom 13 ods. 1 až 3 a článkami 16, 27 a 104 nariadenia [č. 2100/94] vykladať v tom zmysle, že majiteľ práv alebo osoba oprávnená z licencie môže podať žalobu pre porušenie práv smerujúcu proti akejkoľvek osobe, ktorá vykonáva činnosti v súvislosti s materiálom, ktorý jej bol predaný alebo poskytnutý osobou oprávnenou z licencie, ak boli v rámci predaja tohto materiálu porušené obmedzenia stanovené v licenčnej zmluve uzatvorenej medzi osobou oprávnenou z licencie a majiteľom práv Spoločenstva k odrodám rastlín?

2. V prípade kladnej odpovede na túto otázku je potrebné, pokiaľ ide o posúdenie porušenia, určiť, či osoba, ktorá vykonáva uvedenú činnosť, bola alebo mala byť informovaná o príslušných obmedzeniach stanovených v licenčnej zmluve?“

28. Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa Hof van Cassatie odvoláva na judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa vyčerpania práv majiteľa ochrannej známky, pričom nastolil najmä otázku, či sa vyčerpanie práv súvisiacich s ochranou práv Spoločenstva k odrodám musí alebo nesmie vykladať

reštriktívnejšie vzhľadom na povahu systému ochrany práv k odrodám rastlín.

29. Spoločnosť GKE, J. Hustin a J. Goossens, španielska vláda a Európska komisia predložili písomné pripomienky. Žiadny z účastníkov konania nepožadoval, aby sa konalo pojednávanie.

30. Pokiaľ ide o konanie vo veci samej, treba predovšetkým uviesť, že v návrhu na začatie prejudiciálneho konania nebolo špecifikované, či spoločnosť Better3fruit podala žalobu proti spoločnosti Nicolaï, ktorá J. Hustinovi neuložila povinnosť dodržiavať podmienky licencie. [9] Medzi spoločnosťou GKE a J. Hustinom zjavne neexistuje žiadny zmluvný vzťah.

IV — Analýza

A — *O prvej prejudiciálnej otázke*

1. Úvodné poznámky

31. Prostredníctvom svojej prvej prejudiciálnej otázky si vnútroštátny súd žiada spresnenia rozsahu vyčerpania práv k odrodám rastlín v prípade uzatvorenia zmlúv týkajúcich sa materiálu, ktorý osoba oprávnená z licencie predala alebo poskytla tretej osobe, pričom porušila obmedzenia stanovené v licenčnej zmluve uzatvorenej medzi osobou oprávnenou z licencie a majiteľom práv k odrodám rastlín.

32. V súvislosti s nariadením č. 2100/94 bolo podaných len veľmi málo návrhov na začatie prejudiciálneho konania. [10] Konkrétne rozsah práv majiteľa práv a vyčerpanie práv Spoločenstva k odrodám rastlín sú pre Súdny dvor novými otázkami.

33. Treba zdôrazniť, že nariadenie č. 2100/94 upravuje rôzne úrovne ochrany.

34. V prvom rade existuje „primárna“ ochrana, ktorá sa vzťahuje na množiteľský materiál odrôd v súlade s článkom 13 ods. 2 nariadenia č. 2100/94. Pokiaľ ide o zberový materiál, ten je predmetom „sekundárnej“ ochrany, ktorá, hoci sa takisto spomína v uvedenom článku 13 ods. 2, je výrazne obmedzená

9 — Podľa doložky o voľbe právomoci nachádzajúcej sa v licenčnej zmluve majú právomoc rozhodovať o takej žalobe súdne orgány v Louvaine (Belgicko).

10 — Pozri rozsudky z 10. apríla 2003, Schulin, C-305/00, Zb. s. I-3525; z 11. marca 2004, Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft, C-182/01, Zb. s. I-2263; zo 14. októbra 2004, Brangewitz, C-336/02, Zb. s. I-9801, a z 8. júna 2006, Saatgut-Treuhandverwaltung, C-7/05 až C-9/05, Zb. s. I-5045.

odsekom 3 toho istého článku. [11] Aj keď množiteľský materiál a zberový materiál spadajú pod pojem „materiál“ [12] v zmysle uvedeného článku 13 ods. 2, ochrana práv stanovená pre obe tieto kategórie je rozdielna.

35. Nariadenie č. 2100/94 stanovuje ochranu práv vo väčšom rozsahu, pokiaľ ide o množiteľský materiál (v tomto prípade jablone), než v súvislosti so zberovým materiálom (v tomto prípade jablká). [13] Povolenie majiteľa práv sa tak podľa článku 13 ods. 2 vyžaduje v prípade obchodovania s jabloňami ako s množiteľským materiálom, avšak pokiaľ ide o jablká ako zberový materiál, také povolenie sa vyžaduje len v prípadoch stanovených v článku 13 ods. 3. Zdôrazňujem, že tento podstatný rozdiel v oblasti ochrany rastlinných odrôd jednoznačnejšie vyplýva z dohovoru UPOV z roku 1991. [14]

36. Pokiaľ ide o situáciu J. Goossensa, ktorý predával jablká Kanzi, a teda zberový materiál, je potrebné uviesť, že povolenie majiteľa práv k odrodám rastlín na účely predaja alebo akejkoľvek formy obchodovania sa vyžaduje, iba ak bol zberový materiál získaný nepovoleným používaním množiteľského materiálu chránenej odrody a pokiaľ majiteľ práv nemohol náležite vykonávať svoje právo vo vzťahu k uvedenému množiteľskému materiálu.

2. O zásade vyčerpania práv duševného vlastníctva

37. Hoci konkrétny obsah zásady vyčerpania práv sa líši v závislosti od rôznych oblastí práva duševného vlastníctva, táto zásada je základným pravidlom európskeho práva

11 — Treba uviesť, že článok 13 ods. 4 nariadenia č. 2100/94 v súvislosti s vykonávacími predpismi uvedeného nariadenia stanovuje tiež možnosť zaviesť „terciárnu“ ochranu vo vzťahu k výrobkom získaným priamo z materiálu chránenej odrody. Také ustanovenie nebolo podľa mojich informácií prijaté a v každom prípade táto otázka nie je na účely tejto veci relevantná. Konkrétne by sa táto terciárna ochrana uplatnila na džús vyrobený z jabĺk (sekundárna ochrana) jabloní chránenej odrody (primárna ochrana).

12 — Uvádzam, že používanie pojmov „množiteľský materiál“ alebo „materiál“ nie je v nariadení č. 2100/94 koherentné. Pozri WÜRTENBERGER, G. a kol.: *European Community Plant Variety Protection*. Oxford : Oxford University Press, 2009, s. 119 – 120.

13 — Zdá sa mi, že jablká, ktoré obsahujú jadierka, treba považovať za „zberový materiál“, a nie za „množiteľský materiál“, keďže jadierka sa nedajú priamo použiť na účely vypestovania celých rastlín, ktoré majú rovnaké vlastnosti ako tie, ktoré sú chránené. Pozri WÜRTENBERGER, G. a kol.: c. d., s. 118.

14 — Článok 14 dohovoru UPOV z roku 1991, nazvaný „Rozsah práva pestovateľa“, uvádza oddelene úkony súvisiace s rozmnožovacím alebo množiteľským materiálom (odsek 1), úkony súvisiace so zberovým materiálom (odsek 2), úkony súvisiace s určitými výrobkami (odsek 3) a možné dodatočné úkony (odsek 4).

duševného vlastníctva. Z tejto zásady vyplýva, že ak pri príležitosti prvého uvedenia na trh mohol mať majiteľ práva ekonomický prospech zo svojho výhradného práva v súvislosti s výrobkami, ktoré sú predmetom ochrany, tieto výrobky podliehajú voľnému pohybu. [15]

38. V rámci práva Únie bola táto zásada pôvodne stanovená judikatúrou Súdneho dvora týkajúcou sa voľného pohybu tovaru a pravidiel hospodárskej súťaže, avšak legislatívne akty Únie týkajúce sa rôznych práv duševného vlastníctva vo všeobecnosti obsahujú ustanovenie uvádzajúce túto zásadu. [16] Judikatúra týkajúca sa vyčerpania práv sa zaoberá najmä ochrannými známkami, avšak táto problematika bola rozoberaná aj v iných súvislostiach. [17]

39. Legislatívne akty Únie upravujúce zásadu vyčerpania práv duševného vlastníctva stanovujú, že právo sa považuje za vyčerpané vtedy, keď predmety, na ktoré sa toto právo vzťahuje, boli majiteľom práva alebo s jeho súhlasom uvedené na trh v akejkoľvek časti Európskej únie. Okrem toho predmetné ustanovenia obvykle vymedzujú prípady, ktoré nezakladajú vyčerpanie práv.

40. Uvedené legislatívne akty navyše často obsahujú ustanovenie týkajúce sa licencií. Článok 27 nariadenia č. 2100/94 napríklad stanovuje možnosť udeliť licenciu na práva Spoločenstva k odrodám rastlín. Okrem toho tieto legislatívne akty majiteľovi práv umožňujú, aby sa domáhal svojho vlastníckeho práva voči osobe oprávnenej z licencie, ktorá porušila jednu z podmienok alebo obmedzení stanovených v licenčnej zmluve. [18]

15 — Pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. novembra 2001, Zino Davidoff a Levi Strauss, C-414/99 až C-416/99, Zb. s. I-8691, bod 33; z 8. apríla 2003, Van Doren + Q, C-244/00, Zb. s. I-3051, bod 26, ako aj z 30. novembra 2004, Peak Holding, C-16/03, Zb. s. I-11313, bod 40.

16 — Pozri článok 5 ods. 5 smernice Rady 87/54/EHS zo 16. decembra 1986 o právnej ochrane topografií polovodičových výrobkov (Ú. v. ES L 24, s. 36; Mim. vyd. 13/008, s. 231); článok 7 prvej smernice Rady 89/104/EHS z 21. decembra 1988 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známok (Ú. v. ES L 40, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 92), zrušenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/95/ES z 22. októbra 2008 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známok (Ú. v. EÚ L 299, s. 25) (pozri jej článok 7); článok 13 nariadenia Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke spoločenstva (Ú. v. ES L 11, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 146), zrušeného nariadením Rady (ES) č. 207/2009 z 26. februára 2009 o ochrannej známke Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 78, s. 1) (pozri jeho článok 13); článok 15 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/71/ES z 13. októbra 1998 o právnej ochrane dizajnov (Ú. v. ES L 289, s. 28; Mim. vyd. 13/021, s. 120); článok 4 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230) a článok 21 nariadenia Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch spoločenstva (Ú. v. ES L 3, s. 1; Mim. vyd. 13/027, s. 142).

17 — Pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora z 9. júla 1985, Pharmon, 19/84, Zb. s. 2281, body 16 a 26, o vyčerpaní patentového práva v prípade nútenej licencie vydanej k paralelným patentom; rozsudok Súdu prvého stupňa zo 16. decembra 1999, Micro Leader/Komisia, T-198/98, Zb. s. II-3989, bod 34, v súvislosti so smernicou Rady 91/250/EHS zo 14. mája 1991 o právnej ochrane počítačových programov (Ú. v. ES 122, s. 42; Mim. vyd. 17/001, s. 114), a rozsudok Súdneho dvora z 12. septembra 2006, Laserdisken, C-479/04, Zb. s. I-8089, bod 27, týkajúci sa smernice 2001/29.

18 — Pozri článok 8 ods. 2 smernice 2008/95 a článok 22 ods. 2 nariadenia č. 207/2009.

41. Zdá sa, že systém ochrany práv Spoločenstva k odrodám rastlín sa vo viacerých ohľadoch podobá na systém ochrany patentov. Vzhľadom na neexistenciu judikatúry v tejto oblasti a vzhľadom na údaje uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania je potrebné vychádzať z porovnania s právom ochranných známok.

42. V rámci práva ochranných známok sa rozborom otázky vyčerpania práv zaoberal najmä rozsudok Peak Holding. [19] Veľká komora Súdneho dvora sa v tejto veci zaoberala rozborom účinkov porušovania zákazu ďalšieho predaja stanoveného v kúpnej zmluve uzatvorenej medzi majiteľom ochrannej známky a subjektom so sídlom v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), ktorá sa týkala výrobkov označených ochrannou známkou. Podľa Súdneho dvora sa tento zákaz ďalšieho predaja týka iba vzťahov medzi stranami tohto aktu. Preto takáto úprava nevylučuje uvedenie na trh v zmysle článku 7 ods. 1 smernice 89/104, a tak nepredstavuje prekážku na vyčerpanie výhradného práva majiteľa v prípade nezákonného ďalšieho predaja v rámci EHP.

43. Zdá sa, že v rozsudku, ktorý bol vyhlásený neskôr, sa neuplatnil rovnaký prístup. V rozsudku Copad sa totiž prvá komora Súdneho dvora zaoberala účinkami porušenia ustanovenia licenčnej zmluvy, pokiaľ ide o luxusné výrobky. Súdny dvor uviedol, že uvedenie výrobkov označených ochrannou známkou na trh osobou oprávnenou z licencie v rozpore s ustanovením licenčnej zmluvy sa uskutočnilo bez súhlasu majiteľa ochrannej známky, ak sa preukáže, že toto ustanovenie zodpovedá jednému z ustanovení, ktoré stanovuje článok 8 ods. 2 smernice 89/104. [20]

44. V prejednávanej veci sa viacerí účastníci konania vzhľadom na rozsudok Copad domnievali, že existoval vzťah medzi výkladom účinkov licenčných zmlúv uvedených v článku 27 ods. 2 nariadenia č. 2100/94 a vyčerpaním práv stanoveným v článku 16 tohto istého nariadenia. Článok 27 ods. 2 nariadenia č. 2100/94 však na rozdiel od článku 8 ods. 2 smernice 89/104 neobsahuje žiadny taxatívny výpočet ustanovení licenčnej zmluvy, ktorých porušenie osobou oprávnenou z licencie by majiteľovi práv umožňovalo domáhať sa práv, ktoré mu poskytuje ochrana práv k rastlinným odrodám.

45. Spoločnosť GKE sa zjavne domnieva, že hoci osoba oprávnená z licencie porušila akúkoľvek podmienku alebo obmedzenie stanovené v licenčnej zmluve, nemôže dôjsť k vyčerpaniu práv, keďže v takom prípade chýbal súhlas majiteľa práv v súvislosti s poskytnutím materiálu chránenej odrody tretej osobe.

19 — Už citovaný, bod 56.

20 — Rozsudok z 23. apríla 2009, Copad, C-59/08, Zb. s. I-3421, bod 51.

Samotná komisia sa domnieva, že jedine porušenie jednej z podmienok alebo obmedzení týkajúcich sa činností, ktoré podľa článku 13 ods. 2 nariadenia č. 2100/94 vyžadujú povolenie zo strany majiteľa práv, môže zabrániť vyčerpaniu práv.

46. Táto vec sa netýka priamo výkladu smernice 89/104, hoci sa táto smernica uvádza v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Musím však uviesť, že nesúhlasím s výkladom Súdneho dvora, ktorý poskytol v už citovanej veci Copad.

47. Po prvé ustanovenia legislatívnych aktov Únie, ktoré majiteľovi práv umožňujú domáhať sa svojho práva duševného vlastníctva voči osobe oprávnenej z licencie, neobsahujú v súvislosti s vyčerpaním práv nijakú zmienku, pokiaľ ide o možnosť domáhať sa tohto práva aj voči tretej osobe. Touto otázkou sa zaoberá odlišné ustanovenie. [21]

48. Po druhé účelom týchto ustanovení je poskytnúť majiteľovi práv možnosť uplatniť voči osobe oprávnenej z licencie prostriedky právnej ochrany stanovené v predmetnom legislatívnom akte, ktoré sa týkajú výlučne práva duševného vlastníctva a ktoré presahujú rámec ochrany poskytovanej všeobecným zmluvným právom. [22]

49. Po tretie zdá sa mi, že výklad, ktorý v rámci vyčerpania práv vo vzťahu k tretím osobám viaže pojem súhlas majiteľa na zmluvné podmienky, ktoré majú nevyhnutne relatívny účinok, bráni hospodárskej súťaži a voľnému pohybu tovaru spôsobom, ktorý je len sotva zlučiteľný s judikatúrou Súdneho dvora, najmä pokiaľ ide o možnosť dovolávať sa voči tretím osobám územných obmedzení uložených osobe oprávnenej z licencie.

50. V každom prípade, aj keby Súdny dvor chcel uplatniť prístup, ktorý bol zjavne uplatnený v už citovanom rozsudku Copad v rámci smernice 89/104, tento postup by narazil na znenie príslušných článkov nariadenia č. 2100/94, a to článkov 16 a 27 tohto

21 — Pozri v tejto súvislosti články 17, 27 a 94 nariadenia č. 2100/94.

22 — Táto myšlienka je vyjadrená jednoznačnejšie v článku 32 ods. 2 nariadenia č. 6/2002 („Majiteľ dizajnu spoločenstva sa môže odvolávať na práva, ktoré mu priznáva dizajn spoločenstva proti nadobúdateľovi licencie, ktorý porušuje akékoľvek ustanovenie licenčnej zmluvy... Tým nie je dotknutá ochrana podľa záväzkového práva...“). Pozri tiež článok 8 ods. 2 smernice 2008/95; článok 22 ods. 2 nariadenia č. 207/2009, ako aj článok 8 ods. 2 smernice 2001/29.

nariadenia, ktoré je odlišné od znenia článkov 7 a 8 smernice 89/104.

51. Ako už bolo konštatované, článok 27 ods. 2 nariadenia č. 2100/94 neobsahuje žiadny výpočet podmienok alebo obmedzení, ktoré môže majiteľ práv uplatniť voči osobe oprávnenej z licencie. [23]

52. Ak by sa Súdny dvor priklonil k prístupu, ktorý navrhla Komisia, viedlo by to k tomu, že porušenie jednej z podmienok alebo obmedzení týkajúcich sa činností uvedených v článku 13 ods. 2 nariadenia č. 2100/94 by bránilo vyčerpaniu majiteľových práv v prípade neexistencie jeho súhlasu. [24] V rozsahu, v akom by sa licenčná zmluva týkala ochrany práv Spoločenstva uvedených v článku 27 ods. 1 uvedeného nariadenia, by preto mohli byť tieto ustanovenia uplatnené voči tretím osobám. To mi však nepripadá zlučiteľné so štrnástym odôvodnením nariadenia č. 2100/94, podľa ktorého zavedenie zásady vyčerpania práv predsa musí zabezpečovať, aby ochrana nebola nadmerná.

53. Nevyčerpanie práv totiž podlieha presne stanoveným podmienkam uvedeným v článku 16 nariadenia č. 2100/94 a vzťahuje sa predovšetkým na ďalšie nepovolené množenie. Navyše činnosť, ktorá spôsobuje vyčerpanie práv, sa týka poskytnutia materiálu chránenej odrody majiteľom práv alebo s jeho súhlasom tretím osobám.

54. Preto sa ochrana práv Spoločenstva k odrodám rastlín nevzťahuje na činnosti týkajúce sa materiálu chránenej odrody (alebo materiálu odvodeného od takéhoto materiálu), ktorý bol v ľubovoľnej časti Spoločenstva majiteľom alebo so súhlasom majiteľa poskytnutý iným osobám, pokiaľ nie je súčasťou takýchto činností ďalšie rozmnožovanie príslušnej odrody, ktoré bolo zamýšľané už v čase poskytnutia materiálu.

55. Právo sa teda považuje za vyčerpané podľa článku 16 nariadenia č. 2100/94 vtedy, keď došlo k poskytnutiu materiálu inej osobe okrem prípadu, keď sa tretia osoba rozhodne množiť odrodu bez predchádzajúceho povolenia.

56. Hoci vnútroštátnemu súdu prináleží overiť túto skutočnosť, uvádzam, že podľa spoločnosti GKE spoločnosť Better3fruit na základe licenčnej zmluvy z 8. novembra 2001 udelila spoločnosti Nicolaï výhradné právo pestovať a uvádzať na trh jablone Nicoter

23 — Naopak, výpočet podmienok uvedených v článku 8 ods. 2 smernice 89/104 je taxatívny (pozri rozsudok Copad, už citovaný, bod 20).

24 — Treba pripomenúť, že podmienky licenčnej zmluvy sú obvykle dôverné a v rámci obchodovania vnútri Spoločenstva môžu byť vyhotovené v jazyku, ktorému zmluvní partneri osoby oprávnenej z licencie alebo jej zákazníci nerozumejú.

a zároveň jej umožnila uplatňovať práva súvisiace s týmito jabloňami.

57. Domnievam sa, že skutočnosť, že spoločnosť Nicolaï porušila svoje povinnosti týkajúce sa zachovania selektívnej povahy pestovania a uvádzania jabĺk Kanzi na trh tým, že od svojich zmluvných partnerov nevyžadovala predchádzajúce uzatvorenie licenčnej zmluvy na pestovanie a dokonca ani licenčnej zmluvy na uvádzanie na trh,[25] neumožňuje dospieť k záveru, že spoločnosť Nicolaï poskytla materiál chránenej odrody bez súhlasu majiteľa práv. Spoločnosť Better3fruit prostredníctvom licencie, ktorú udelila spoločnosti Nicolaï, výslovne povolila tejto spoločnosti predávať jablká Nicoter. Spoločnosť Better3fruit tým, že poskytla spoločnosti Nicolaï práva uvádzať chránený materiál na trh, tak mala zo svojho výhradného práva hospodársky prospech. Ak by spoločnosť Nicolaï porušila zmluvné povinnosti, ktoré má voči spoločnosti Better3fruit, potom musí táto spoločnosť, a nie tretia osoba, znášať dôsledky, ktoré z toho vyplývajú. Domnievam sa, že porušenie podmienok, ktoré sa viažu k predchádzajúcemu povoleniu, nemožno v rámci práva spájať s neexistenciou povolenia, ktorú možno namietať voči tretím osobám.

58. Pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti článku 94 nariadenia č. 2100/94, je nesporné, že odkazuje výlučne na článok 13 ods. 2 tohto nariadenia. Treba ho však uplatňovať v spojení s článkom 13 ods. 3 uvedeného nariadenia,[26] keďže uplatnenie odseku 2 na zberový materiál v tomto prípade podlieha podmienkam uvedeným v odseku 3.

59. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujem Súdnemu dvor, aby na prvú otázku odpovedal záporne.

60. Druhá otázka bola položená iba subsidiárne pre prípad, že odpoveď Súdneho dvora na prvú otázku bude kladná. Keďže navrhujem, aby bola na prvú otázku poskytnutá záporná odpoveď, ďalej len subsidiárne uvádzam svoje úvahy k druhej otázky.

B — *O druhej prejudiciálnej otázke*

61. Svojou druhou otázkou sa pre prípad kladnej odpovede na prvú otázku Hof van Cassatie pýta, či je na účely určenia, či došlo

25 — Tak, ako sa uvádzajú v prílohách 6 a 7 licenčnej zmluvy uzatvorenej medzi majiteľom práv k odrodám rastlín a osobou oprávnenou z licencie (uvedené v bode 20 týchto návrhov).

26 — Pozri v tomto zmysle WÜRTENBERGER, G. a kol.: c. d., s. 173.

k vyčerpaniu práv, potrebné určiť, či osoba, ktorá vykonáva uvedené činnosti, bola alebo mala byť informovaná o obmedzeniach stanovených v licenčnej zmluve.

62. Domnievam sa, že otázka, či tretia osoba, ktorá vykonáva činnosti týkajúce sa chráneného materiálu, je alebo nie je v dobrej viere, je irelevantná, ak právo majiteľa nemožno považovať za vyčerpané.

63. Treba poznamenať, že článok 94 ods. 1 nariadenia č. 2100/94 spresňuje podmienky, za ktorých majiteľ práva Spoločenstva môže podať proti osobe, ktorá sa dopustila porušenia, žalobu o zdržanie sa ďalšieho porušovania práv alebo žalobu o zaplatenie primeraného odškodnenia, alebo obidve tieto žaloby súčasne.

64. V odseku 2 uvedeného článku 94 sú uvedené prípady, keď majiteľ môže navyše podať žalobu proti osobe, ktorá sa dopustila porušovania, s cieľom dosiahnuť náhradu ďalšej škody, ktorú táto osoba spôsobila. V tomto ustanovení je stanovené, že na to, aby sa majiteľ mohol domáhať takejto náhrady škody, musí osoba, ktorá sa dopustila porušenia, konať úmyselne alebo z nedbanlivosti. V prípade nevedomej nedbanlivosti možno nárok majiteľa na náhradu škôd z tohto dôvodu znížiť.

65. Domnievam sa, že v ustanoveniach práva Únie v oblasti práva duševného vlastníctva sa uplatňujú výlučne objektívne kritériá, pokiaľ ide o pojem porušenie práva a možnosť domáhať sa preventívnej súdnej ochrany. [27] Preto môžu byť subjektívne prvky zohľadnené len na účely náhrady škody spôsobenej porušením práva. [28] Súhlasím tak s názorom Komisie, podľa ktorej neexistencia subjektívneho prvku v uvedenom článku 94 ods. 1 vo forme požiadavky úmyselného konania alebo konania z nedbanlivosti, spojená s uvedením takého prvku v odseku 2 tohto článku, potvrdzuje, že také subjektívne prvky ako znalosť ustanovení licenčnej zmluvy sú na posúdenie porušenia práva a pre právo uskutočniť kroky voči osobe, ktorá sa tohto porušenia dopustila, v zásade bezvýznamné. Tieto prvky sa nanajvýš zohľadnia v rámci diskusie týkajúcej sa náhrady spôsobenej škody, t. j. nutne po preukázaní existencie porušenia práva.

27 — Platí to takisto pre pojem vyčerpanie práv (pozri rozsudok Zino Davidoff a Levi Strauss, už citovaný, body 63 až 66).

28 — Článok 5 ods. 6 smernice 87/54 zjavne upravuje výnimku z tejto zásady. Podľa tohto ustanovenia „osobe, ktorá po získaní polovodičového výrobku nevie alebo nemá žiadne primerané dôvody veriť, že výrobok je chránený výlučným právom udeleným členským štátom v súlade s touto smernicou, nebude bránené v obchodnom využití takéhoto výrobku. Ak v prípade úkonov vykonaných po tom, ako takáto osoba vie alebo má primerané dôvody veriť, že polovodičový výrobok je chránený, členské štáty zabezpečia, aby na žiadosť držiteľa práv súd požadoval v súlade s ustanoveniami príslušného vnútroštátneho práva zaplatenie primeranej náhrady“.

V — Návrh

66. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby na prejudiciálne otázky, ktoré položil Hof van Cassatie, odpovedal takto:

„1. Článok 94 nariadenia Rady (ES) č. 2100/94 z 27. júla 1994 o právach spoločenstva k odrodám rastlín, zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 873/2004 z 29. apríla 2004, v spojení s článkom 11 ods. 1, článkom 13 ods. 1 až 3 a článkami 16, 27 a 104 uvedeného nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že majiteľ práv alebo osoba oprávnená z licencie nemôže podať žalobu pre porušenie práv proti tretej osobe, ktorá vykonáva činnosti v súvislosti s materiálom, ktorý jej bol predaný alebo poskytnutý osobou oprávnenou z licencie, pokiaľ tejto osobe oprávnenej z licencie bolo udelené povolenie predávať alebo poskytovať chránený materiál v akejkoľvek časti Európskej únie a pokiaľ v rámci predaja tohto materiálu boli porušené obmedzenia stanovené v licenčnej zmluve uzatvorenej medzi osobou oprávnenou z licencie a majiteľom práv Spoločenstva k odrodám rastlín.

2. Na druhú prejudiciálnu otázku netreba odpovedať.

Subsidiárne je možné odpovedať v tom zmysle, že na účely posúdenia porušenia práva nie je potrebné určiť, či tretia osoba, ktorá vykonáva uvedenú činnosť, bola alebo mala byť informovaná o uvedených obmedzeniach uložených v licenčnej zmluve.“